

A Superman hippik és a tanácstalan rendőrök ^[1]

„'Szuper lányra van szükségem', 'Több LSD-t akarok', 'Szeretem az LSD-t', 'Lány kerestetik, gyakorlat nem szükséges', 'Szexuális partnert keresek'. Az ilyen jelvények propagálása felfokozza a fiatalokban a nemi kérdések iránti érdeklődést, elősegítheti a szexuális bűnözés tovább terjedését.”

Bevezetés

1968 tavaszán a Budapesti Rendőr-főkapitányság illetékeseinek egy számukra új problémával kellett szembenéznük: az általuk beat-hippi jelenségnek elkeresztelt "mozgalommal". Jóllehet az Egyesült Államokból kiinduló, majd pedig Nyugat-Európában is elterjedt hippi-mozgalom ekkor már több éves múltra tekinthetett vissza, a magyar belügyi szervek - saját bevallásuk szerint - csak 1968 március-áprilisában figyeltek fel a Budapesten megjelenő és magukat már többé-kevésbé tudatosan hippiknek nevező fiatalokra. A BRFK az 1960-as évek első felétől megfigyelés alatt tartott különféle, többnyire fiatalokból álló csoportokat, galeriket, akiket hűgőnőként kezeltek. A galerikhez tartozó fiatalokat külön galeri-nyilvántartásba vették fel. A beat zene térhódítása is külön "megpróbáltatások" elé állította a rendőrséget. A BRFK az 1968 tavaszán megfigyelt hippi-jelenséget részben a galeri-problémakörhöz, részben pedig a beat-jelenséghez kötötte. A jelentésekből kiteszik egyfajta tanácstalanság, hiszen a belügyi szervek egy olyan társadalmi jelenséggel, szubkultúrával találkoztak, amelynek egyik lényegi mondanivalója a vietnámi háború ellenzése, a pacifizmus volt, mindez a rendszer számára tulajdonképpen akár pozitív és támogatandó is lehetett volna. Azonban olyan társadalmilag veszélyesnek tartott konnotációkat véltek a hippikhez kötni, mint "a munkakerülés, a szexualitás felfokozása, ferde hajlamok kifejtése, kábítószer-élvezet". Ezenkívül a rendőrséget aggodalommal töltött el minden olyan társadalmi jelenség, amelyet politikailag összefüggésbe lehetett hozni a csehszlovákiai és lengyelországi eseményekkel. A BRFK illetékesei éppen ezért tartották fontosnak, hogy ne csak megfigyeljék ezeket a csoportokat, hanem rendőrileg is fellépjenek a hippik ellen. A szervek jelen voltak az akkortájt a Kádár-konzolidáció kultúrpolitikája részeként beengedett nyugati beat-zenekarok koncertjein és azt követően, ha kellett, gumibotot is használtak a járda helyett az úttesten közlekedő fiatalokkal szemben. Őrizetbe vették az utcán kódorgó hippiket és motozás, kihallgatás után ezeket a többnyire 18-20 éves fiatalokat felvették a galeri-nyilvántartásba, a különösen veszélyesnek tartott személyekre pedig a kerületi kapitányságok figyelmét hívták fel, szükség esetén 15-30 napra le is csukták őket.

[Képgaléria megtekintése](#) ^[2]

A rendőrség érdeklődését külön is felkeltették a beat-misék, amelyek révén akár az egyháznak a fiatalokra történő nagyobb befolyását tételezhetők fel, ezért "ellenkoncertek" szervezését tartották ajánlatosnak. (Az egyik előállított fiatal motozásakor megtalált biblia megemlítését is ez indokolhatta.) Mivel a hippik egyik fő ismertetőjele a feltűnő öltözködés mellett a különféle kítűzők, jelvények viselése volt, ezért a rendőrök igyekeztek ezeket elkobozni. A jelentésekben külön osztályozták a főként angol nyelvű jelvényeket "társadalmi veszélyességük" szerint, sőt az egyik, általuk különösen veszélyesnek tartott "Mi keményebben próbálkozunk" magyar feliratú jelvény eredetének tisztázása végett a BM. III/III. csoportfőnökség illetékeseihez fordultak.

A jelentésekhez csatoltak egy, a Magyar Nemzet 1968. június 11-i számában "Magyar hippik" címmel megjelent újságcikk fotómásolatát is. Az újságcikk tartalmából kiderül, hogy rendőrségi kiszivárogtatás esetével állunk szemben, ugyanis az újságcikkben előfordulnak olyan részletek, amelyeket a szerző csak az itt közölt iratok ismeretében fogalmazhatott meg. Erre utal a cikkben szereplő jelvényezőeknek a jelentésekből egy az egyben történt átvétele, a jelvénykészítő tervező-mérnök "fusizásáról" szóló kitétel, illetve az egyik fiatalnál motozás során előkerült "kis kockás noteszba" feljegyzett elmés szentencia - egyébként pontatlan - szó szerinti idézete. Természetesen a cikknek üzenetnek kellett lennie, útmutatónak, hogy hogyan is kell viszonyulnia az öntudatos szocialista állampolgárnak a hippikhez. A fő ideológiai probléma, a pacifizmus "lekezelése" sem okozhatott gondot a marxista dialektikán nevelkedetteknek: "Vajon hogyan fogja elmagyarázni a jelvényekhez ragaszkodó ifjú, ha erre sor kerül, hogy mi a különbség az igazságos és az igazságtalan háború között? Az Egyesült Államokban a bátor ifjak tüntetnek a vietnámi piszkos háború ellen, szembeszállnak a karhatalommal, eltépi a behívóikat. Az a passzív és szárnyaszegett, romantikus és fellengzős csoport, a hippik [...] a vietnámi agresszió elleni tiltakozásukat fogalmazták meg a maguk módján: "Szeretkezz, ne háborúzz!" Mi azonban a megtámadott Vietnám mellett állunk. Mit keres hát nálunk ez a jelszó?" A szerző kritikátlanul veszi át a rendőri jelentés hibás megfogalmazásait is, egészen komikus pl. az egyik jelvény szövegével kapcsolatban tett megállapítás: "'En felsőbbrendű ember vagyok." Ez már góg. Nem hinném, hogy Nietzsche-hívó az illető, csupán azt vallja, hogy törvények felett áll és nem fogadja el a társadalmi együttélés szabályait." A rendőrségi jelentésben szereplő jelvényfelirat angol eredetije így hangzik: "I'M A SUPERMAN". Az amerikai képregény- és filmkultúrában járattan rendőrségi fordító félrefordítása szinte már filozófiai vitára készítette a cikkíró.

A kiszivárogtatás a belügyi szervek egyik tudatos eszköze volt, hiszen a BM-nek minden lapnál megvolt a maga belügyi tudósítója, akit részletesen elláttak információval, sőt adott esetben még a titkosított iratokba is betekinthelek.

1968 nyár végén a BRFK illetékesei már a hippi-jelenség felszámolására tett intézkedések eredményességéről tettek jelentést, külön kiemelve a sajtó szerepét, miszerint az újságrók "józan, megfontolt és elvileg helyes cikkeikkel járultak hozzá a közvélemény kialakításához és a fiatalok neveléséhez." Hogy a hippi-problémát mégsem sikerült rendőri úton végleg rendezni, arra az ORFK Bűnügyi Osztályának 1969 végén készített jelentése is rámutatott.

Az alábbiakban közölt két jelentést a BRFK vezető bűnügyi II. helyettese, Bíró Sándor rendőr alezredes, valamint a BRFK vezető bűnügyi I. helyettese, Györök Ferenc rendőr alezredes jegyezte. Az 1. sz. alatt közölt forrás esetében problémásnak tűnik az irat keletkezésének időpontja, ui. a jelentés címlapján május 4-i, míg a végén május 2-i dátum szerepel. Mindkét jelentés (1-2. sz.) ugyanazon iktatószámmon futott (115-0399/1968.), ugyanakkor az 1. sz. alatti iraton - valószínűleg tévedésből - elírták az iktatószámot (15-0399/1968). A 3. és 4. számú forrás a 2. sz. jelentés mellékletét képezte.

Tudjuk, hogy a két jelentést számos helyre megküldték, többek között Dr. Götz János fővárosi főügyésznek is. Az iratokba - a kézbesítő kárton szerint - a főügyészen kívül még öt beosztott ügyész is betekintett. Az 1. sz. alatt közölt jelentést Benkei András akkori belügyminiszter is látta, erről tanúskodik az irat BM Központi Irattárban őrzött példányának címlapján található, tudomásul vételt szolgáló szignója.

Az 5-7. sz. alatt a Budapesti Rendőr-főkapitányság 1968. évi negyedévi jelentéseinek a hippi-jelenségre vonatkozó részeit, 8. sz. alatt pedig az ORFK Bűnügyi Osztályának 1969 novemberében az ifjúsági bűnözésről és egyéb jelenségekről készített jelentésének vonatkozó részét tesszük közzé.

A forrásokat a legújabb forrásközlési elveknek megfelelően a mai helyesírás szerint közöljük, azonban formailag törekszünk visszaadni az eredeti írásképet. A helyesírás tekintetében megtartjuk a használt idegen nyelvű (főként angol) szövegek, szavak eredeti helyesírását. A közölt forrásban szereplő személyek - a közszereplőket leszámítva - személyes adatait, - az adatvédelmi és a levéltári törvény vonatkozó paragrafusainak megfelelően - anonimizálva közöljük. A személyneveket az eredeti névtől eltérő monogramokkal helyettesítettük, a kihagyott személyes adatok kategorizálását (pl. anyja neve, születési hely, házszám) []-ben félkövérrel jelölve adjuk meg. Az egyes szereplők személyes adatai közül azonban megadjuk a születés évét, illetve fővárosi lakcím esetén a kerület és utca megnevezését, mivel a forrás történelmi értékét nagymértékben meghatározza, hogy az itt hippiként kategorizált személyek hány évesek voltak, milyen lakókörnyezetben éltek. Valamennyi a szöveghez a kiadó által fűzött megjegyzés szintén félkövérrel []-ben szerepel.

Itt szeretném megköszönni a forrásközlésben nyújtott szakmai segítséget Pintér Tamásnak (Belügyminisztérium Központi Irattár) és Horváth J. Andrásnak (Budapest Főváros Levéltára).

Források

Tájékoztató a hippie jelenségről és az eddig bevezetett rendőri intézkedésekről

1968. május 2-4.

A Budapesti Rendőrkapitányság tájékoztatója a beat-hippi jelenségről és a bevezetett rendőri intézkedésekről

BUDAPESTI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG

SZIGORÚAN TITKOS!

Szám: 15-0399/1968.

TÁJÉKOZTATÓ

a hippie jelenségről és az eddig bevezetett rendőri intézkedésekről.

A fővárosi rendőri szervek 1968 elején, de különösen március és április hónapokban találkoztak a hippie-jelenséggel, melynek lényege, hogy egyes fiatalok - esetenként csoportokba verődve - feltárnak öltözködésükkel (többszörösen foltzott farmernadrág, virágos, színes ingek, egyeseknél - főleg angol nyelvű - jelvények) és magatartásukkal tetszelegnek és hívják fel magukra a figyelmet.

I.

A fővárosban felbukkant hippie-jelenség elferdült vetülete az amerikai, angol és franciaországi beat-hippie mozgalomnak. Amennyiben elterjed, veszélye abban áll, hogy a nyugaton jelentkező - néhány vonatkozásban pozitívként is értékelhető (háborúellenesség, behivatási kötelezettség megtagadása, a fennálló társadalommal szembeni sajátos ellenállás) mozgalomból - elsősorban a munkakerülés, a szexualitás felfokozása, ferde hajlamok kifejtése, kábítószer-élvezet (LSD) kerülne át hozzánk.

Adataink szerint a fiatalok túlnyomóan nagy része nem tudatosan, hanem inkább kedvtelésből, szórakozási igényének sajátos kielétele érdekében fordul a jelenség felé. A veszély elsősorban abban jelentkezik, hogy politikailag zavaros és ellenséges beállítottságú elemek, büntetett előéletű fiatalok, volt galéri vezérek és hangadók igyekeznek maguk köré gyűjteni a tájékozatlan, a jelenség lényegét nem látó fiatalokat.

A rendőri szervek a hippie-jelenséget, különösen annak szervezettebb és csoportos formáját a galéri probléma részeként tekintik.

A hippie-galéri jelenség politikai veszélyességét különösen március közepén fokozta, hogy egyes ellenséges elemek igyekeztek azt összekapcsolni a lengyelországi és csehszlovákiai eseményekkel. Néhányan szovjetellenes, antiszemita, nacionalista jelszavakat hangoztatva a hippie jelenség kelet európai megújulásáról beszéltek.

A Belváros egyik ilyen központi figurája volt:

C. J. ([szül. hely, 1942.. a. neve], színházi statiszta) Budapest, XII., Kiss János alt. u. [hátszám] alatti lakos, aki társaival az "Ibolya" eszpresszóban március 10-én és 11-én a lengyelországi rendzavarásokról beszélgetett. Ennek kapcsán hasonló, itthoni megmozdulások is szóba kerültek melynek bevezetéseként a Gellért hegyi Szabadság-szobor esetleges felrobbantásáról beszéltek.

1968. március 16-án a BRFK Politikai Osztály, Vizsgálati Alosztálya, rombolásra irányuló büntett előkészületének gyanúja miatt C. J-t őrizetbe vette, majd a vizsgálatot előzetes letartóztatás egyidejűleg elrendelésével az igazgatás büntetőnek megállapítására és bizonyítására kiterjesztette. Kiderült, hogy a belvárosi galéri csoportok egyik legbefolyásosabb hangadója C. J. volt. Mint idősebb "műveltebb", és tapasztaltabb személy, az volt az, akit társai "Richárd" néven ismertek. C. J. tekintélyét növelte, hogy a fiataloknak író, költő és festőművészként mutatkozott be. 1968. március 10-én "Zuhanás" címmel az Eötvös Klubban szerzői estet tartott, amelyen verseit Nagy Attila színművész tolmácsolta. A fiatalok között C. J. gyakran fejtegette, hogy "nyugaton minden meg van engedve a fiatalok számára, szólásszabadság, szabad elv hirdetés van". Arról is beszélt, hogy a "kommunista elv nagyon szép, csak nálunk nem úgy gyakorolják, ahogy szeretné". Szerinte Krisztus újjászületése megoldaná az összes társadalmi problémát, mert akkor "a krisztusi elv érvényesülne, emberi egyenlőség, vallásos erkölcsök és a természethez való visszatérés valósulna meg." Szovjetellenes verseket is írt.

C. J. külső megjelenésében is azonosulni igyekezett a hippiekkel. Piszkosan és elhanyagoltan járt, feltűnően nagy szakállt növesztett és meztől közlekedett a Váci utcában. Az ügyben a résztvevők felelősségének megállapítására tovább folyik a vizsgálat.

Gyanúsítottként hallgatták ki L. B. ([szül. hely] 1949. [hó, nap, a. neve]) Budapest, VI., Jókai u. [hátszám] sz. alatti lakos figuráns foglalkozású, a Budapesti Mélyépitő és Tervező Vállalat alkalmazottja, VIII. általános iskolát végzett, (apja szabósegéd, pártonkívüli) igazgató hippie fiatal. Ellene az eljárás rombolásra irányuló büntetett előkészületének és igazgatás elkövetésének gyanúja miatt folyik. J. és néhány társa ellen ezen kívül az I. kerületi Rendőrkapitányságon is eljárás van folyamatban jogtalan használat és dologrongálás büntetése miatt.

L. B. társaival felnyitotta O. L. Bp. I., Országház u. 14. sz. ház előtt parkoló CF-35-10, frsz. Skoda 1000-es személygépkocsiját, majd azzal a Bécsi-kapu falának ütköztek. Keletkezett kár: 10.000 Ft.

II.

Az első figyelmet keltő hippie-kirándulásra 1968. április 4-én került sor, amikor is több száz fiatal a Vigadó téri hajóállomásról, kisebb galéri csoportokban Leányfalura és Visegrádra indult.

Néhányan garázda magatartást tanúsítottak, említésre méltó rendzavarásra azonban nem került sor. A fiatalok kisebb-nagyobb csoportokba verődve gyülekeztek, beszélgettek és szórakoztak, egyesek italoztak. A kiránduláson résztvevők egy részének külső megjelenését a teljes elhanyagoltság jellemezte, hosszú haj, szakáll, rongyos, többszörösen foltzott ruha, szakadozott, kifordítva viselt bárányszőr mellény, stb.

1968. április 28-án, mintegy 250-300 fiatal - közöttük 50-60 hippie - indult Leányfalura, Visegrádra és Szentendre környékére kirándulásra. Rendzavarásra ez alkalommal sem került sor. Volt galéri tagokból, büntetett előéletű személyekből 50-60 fős csoport a Velencei tó környékére kirándult, ezen kívül hippie-galéri jelenség volt észlelhető 50-60 fővel a Hűvösvölgyben, (a résztvevők közül jó néhánynak zakója és inge bútorszövetből készült), 40-50 ilyen fiatal jelent meg a Vidám Parkban.

Az áprilisi hippie-találkozók, és galericsoportosulások résztvevői, hangadói és szervezői közül május 1. előtt, rendőri felügyelet alá helyeztünk 6 főt, az 1960. évi 14. tv. alapján szabálysértési eljárást indítottunk 4 fő ellen, rendőrhatalósági figyelmeztetésben részesítettünk 20 fiatalat. A május 1-jére tervezett hippie-kirándulások biztosítására a Pest-megyei Rendőrkapitánysággal együttműködve a szükséges intézkedéseket megtettük.

Április végén megjelentek a legkülönbözőbb felirátú gombjelvények, melyek készítői közül 1968. április 30-án igazgatás, törvény, vagy hatósági rendelkezés elleni bA»ntett miatt eljárást indítottunk:

Zs. A. ([szül. hely] 1943. [a. neve] elvált, 4 éves fiát neveli, büntetlen, a Városépítési Tudományos Tervező Intézet, Budapest, I., Krisztina krt. 99.[bizonyos osztályán] dolgozó tervező, havi keresete: 1.600 Ft) Törökbálint, [utca, hátszám] sz. alatti lakos ellen.

Megállapítást nyert, hogy Zs. A. 1968. januárjában kezdett hippie gombjelvényeket készíteni a lakásán úgy, hogy ismerőseitől mA»anyaglapot szerzett, a feliratokat ő maga rajzolta, majd óraszámlap védőburát ragasztott a jelvényekre, melyeket db-ként 6-12 Ft-os áron értékesített. Tettenérésig, mintegy 25-30 különböző felirátú jelvényt adott el. Megmotozásakor nála talált jelvények felirata:

"I am a hippie" (hippie vagyok)

"I need your money (szükségem van a pénzedre)

"Don't work hippie" (ne dolgozz hippie)

"Don't work sleep" (ne dolgozz, aludj)

"Mit nézel?"

A megtartott házkutatás során lakásán néhány tucát, fentiekhez hasonló és más felirátú jelvényeket találtunk:

"Make love, not war" (szeretkezz, ne háborúzz)

"Virginity is a luxury" (a szüzesség luxus)

"I want more LSD" (több LSD-t akarok)

"I am a Yankee" (yankee vagyok)

"I am a supermann" (felsőbbrendű ember vagyok)

"I love Mao" (szeretem Mao-t.)

Zs. A. kihallgatása során elmondta: folyóiratban olvasta, hogy egy angol lány jelvénykészítéssel tett szert mellékkeresetre. Ezt jó ötletnek tartotta és ő is elkezdett jelvényeket gyártani Mivel adatok nem merültek fel arra, hogy ő maga is galéri tag, továbbá nem volt büntetve és munkahelyén jól dolgozik, családi élete nem esik kifogás alá (édesanyja a XI. kerületben az egyik minta-óvodának vezetője és fia cselekményét elítélte) őrizetbevitelétől eltekintettünk.

A nyomozói és közrendvédelmi állományt időben és részletesen eligazítottuk, hogy az olyan igazgató szövegű jelvényeknek viselőit, mint "ne dolgozz, aludj", "a szüzesség luxus", "hippie ne dolgozz", "szeretem az LSD-t", "több LSD-t akarok", állítsák elő, viselőit figyelmeztessék, és a jelvényeket vegyék el. Amennyiben a jelvény szövege nem igazgató tartalmú, de a felirat az idegen nyelvű szöveg miatt nem megállapítható, azt igazoltatás után vegyék el.

Értesítéseink szerint a jelvények értékesítésének egyik központja az Eötvös Klub. Z. B. ([szül. hely], 1950. [a. neve]) Budapest, XIV., 926. u. [hátszám] sz. alatti lakos pld. elmondta, hogy a "Make Love Not War" (Szeretkezzünk, ne háborúzzunk) felirátú jelvényt a Klub vezetőjétől kapta.

A jelvények - feliratok tartalmát tekintve - mintegy három csoportba sorolhatók:

- Politikailag ellenséges tartalmú, izgató jelvények:

A már említetteken kívül:

"Hippie hatalom"
"Szeretem Mao-t"
"Én felsőbb rendűember vagyok"
"Kortyolj sört, ne tanulj"

Nyilvánvaló, hogy az ilyen és ehhez hasonló tartalmú jelvények készítése, terjesztése és viselése, a hasonló eszmék és nézetek propagálása az ifjúságra káros hatású, politikai veszélyeket rejt magában.

- Nemi szabadságra és kábítószer élvezetére felhívó jelvények:

"Szuper lányra van szükségem"
"Több LSD-t akarok"
"Szeretem az LSD-t"
"Lány kerestetik, gyakorlat nem szükséges"
"Szexuális partnert keresek"

Az ilyen jelvények propagálása felfokozza a fiatalokban a nemi kérdések iránti érdeklődést, elősegítheti a szexuális bA»nőzés tovább terjedését. Egyébként mind a III. Prágai, mind a IV. Budapesti Nemzetközi Kriminológiai Szimpóziumokon már utalás történt arra, hogy több szocialista országban emelkedik a prostitúció és a szexuális bA»nőzés. A "Szabad szerelem" hamis és félrevezető jelszavának, a nemi szabadságra és kábítószer élvezetre való felhívások fokozzák a fiatalok züllését és bűnözését[sic!]. Különös veszélyeket rejt magában a kábítószer élvezet.

- Egyéb hippie jelenségre felhívó jelvények:

Ezek is csak látszólag ártatlanok, mert a "Nekem minden mindegy", "Én hippie vagyok", "Hagyjatok békén", és más feliratok társadalomellenes magatartást, közömbösséget és cinizmust szülnék.

A május 1-jére kItA»zött találkozókra vonatkozó előzetes információink jórészt igazolást nyertek, megelőző intézkedéseink eredménnyel jártak.

A korábbi kirándulásokhoz hasonlóan, a résztvevők zömmel az V. Vigadó téri hajóállomáson gyülekeztek. 7.30 h-tól folyamatosan a "Petőfi", a "Dunaföldvár", a "Zebegény", az "Óbuda" és a "Táncsics" személyszállító hajókkal mintegy 3000 főnyi 14-25 éves fiatal utazott el. Többségük az időjárásnak megfelelő kiránduló öltözkében volt. Mintegy 10-15%-uk jellegzetesen elhanyagolt külsővel, többszörösen foltozott, kopott, szakadt ruházatban (virágos ing, kifordított bekecs, stb.) hosszú hajjal, szakállal, egyszerűen hippie-huligán külsővel jelent meg. A leányok a résztvevőknek mintegy harmadát tették ki. A kiránduló fiatalok jelentős része munkás fiatal volt. Nagy számban voltak azonban - mint azt az igazoltatások is alátámasztották - középiskolások, ipari tanulók, foglalkozás nélküliek.

A fiatalok közül csak néhányan viseltek hippie gombjelvényt. Megállapítást nyert, hogy a Vigadó térbe torkolló utcák bejáratánál hangadók figyelmeztették a jelvényrel érkezőket, szerveink jelenlétére és mindenkit felszólítottak a jelvények elrejtésére.

A behajózástól a visszaérkezésig számos jelből egyértelmA»en megállapítható volt, hogy a tömeg széttagolt, egymást ismerő - azonos külsejű- fiatalok csoportjaiból tevődött össze. Központi irányítás, szervezés vagy egybefogottság jelét semmilyen vonatkozásban nem tapasztaltuk.

A biztosításban résztvevő rendőri szervek - közrendvédelmi állomány, egyenruhás fotósok, nyomozók láttán sokan még a hajóállomáson szétszéledtek, visszafordultak, lemondtak a kirándulásról.

Megelőző intézkedéseink hatását látjuk abban realizálódni, hogy a korábban megismert hangadók - akik az április 4-ei találkozó szervezésében és lebonyolításában kiemelkedő szerepet játszottak - ez alkalommal nem jelentek meg a Dunakanyarban.

A fiatalok a hajókba történő beszálláskor, az utazás és kiszállás alkalmával tartózkodóak voltak, rendbontást nem követtek el.

Leányfalun mintegy 400 fő táborozott, a fennmaradó rész Visegrád térségében töltötte el a napot. Főleg az utóbbi helyen mélyen a hegyek közé, kis csoportokra szétszóródva behúzódtak.

A legkérősebb öltözékA»eket megismerésük érdekében és bizonyos visszatartási jellegű megfontolásokból igazoltattuk, személyi adataikat feljegyeztük, egyeseket közülük elszámoltattunk.

Az ily módon megismert fiatalok száma 190 volt. Közülük 4 fő ellen büntető-, 5 fő ellen szabálysértési eljárást indítottunk, 45 főt rendőrhatalom felügyeletében részesítettünk.

Komplex intézkedéseink összehatása a viszonylag nagy létszámú tömeg visszafogottságában tükröződött.

A tömeg politikai arculatát a teljes közömbösség s passzivitás jellemezte. Olyan kategóriának tekinthetjük ezeket a fiatalokat, akik politikailag teljesen tájékozatlanok és iskolázatlanok, éppen ezért különösen ki vannak téve ellenséges tendenciák fertőző veszélyének.

Érdeklődésük mindenekelőtt a közös szórakozásra, túrázásra, sportolásra, játszásra irányult.

A viszonylag nagy létszámú tömeget, a hippie találkozó résztvevőit főleg külföldről és feltehetően tudatos elemek által sugalmazott és propagált, egy ugyanazon "divat" iránti szimpátia tartja össze. A "hippie"-problematika rendezése rendőri eszközökkel lehetetlen. Megoldása, illetve a fiatalok jóindulatú rétegeinek megnyerése és aktív erőkké formálása megítélésünk szerint elsősorban társadalmi szervezeteinkre ró feladatokat.

B u d a p e s t, 1968. május 2.

Tájékoztató a beat-hippie jelenség május havi megnyilvánulásairól

1968. június 1.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság tájékoztatója a 1968. május havi beat-hippi jelenségről

BUDAPESTI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG

SZIGORÚAN TITKOS!

Szám: 15-0399/1968.

T Á J É K O Z T A T Ó

a beat-hippie jelenség május havi megnyilvánulásairól.

A BRFK ifjúságvédelmi szervei az elmúlt hónapban hagyományos feladataik ellátása mellett tevékenységüket egyrészt a Nashville Teens angol beat zenekar fővárosba érkezésére és fellépési biztosítására [sic!], másrészt a beat-hippie jelenség megnyilvánulási formáinak további visszaszorítására koncentrálták.

B e a t r e n d e z v é n y e k.

1968. május 18-án Budapestre érkezett a Nashville Teens angol beat zenekar. Az együttes június 6-ig hangversenyezik Magyarországon, a fővárosban május 26-án lépett fel és június 2-án lép még fel. (Az Esti Hírlapban megjelent azon téves hír, hogy május 25-én, a Műszaki Egyetemen is szerepelnek - felhívásunkra helyreigazították, 25-én ugyanis Tatabányán léptek fel.)

A külföldi beat zenekarokkal kapcsolatos korábbi tapasztalataink alapján valószínű volt, hogy ezen együttes fellépési alkalmával is egyes rendbontó elemek a forró zenétől felizgatott fiatalokat, azok tömeghangulatát zavargás előidézésére igyekeznek felhasználni.

Egyes belvárosi galeri-csoportok hangadói a Ferihegyi repülőtéren több száz fős demonstratív fogadást akartak szervezni. Téves információ alapján a Közgazdasági Egyetem egyik hirdető tábláján, plakáton hívták fel a fiatalok figyelmét, hogy az ORI által indított külön autóbuszokon mind többen menjenek ki a

fogadásra. (Jelzésünk alapján a Budapesti Pártbizottság Közigazgatási és Adminisztratív Osztálya az egyetem felé az illetékeseken keresztül a szükséges intézkedéseket megvette.)

A repülőtérra a gép megérkezéskéig így is mintegy 300 - többségében rendes öltözékű és magatartású - fiatal gyűlt össze. Hangoskodás, kirívó viselkedés, rendezavarás kezdeményezése - elsősorban a körültekintő fogadásból (a fiatalok az együttesel nem juthattak közvetlen kontaktusba) kifolyólag - nem volt. Hét főt kellett igazoltatni, az adat megállapításon túl más intézkedés nem vált szükségessé.

A zenekar május 26-i délelőtti és délutáni Kisstadionbeli fellépésének biztosítására - elsősorban a The Spencer Davies együttes tavalyi szereplésének tapasztalatai alapján - széleskörű intézkedési tervet dolgoztunk ki, mely mind a nézőtér, mind a Kisstadion környéke rendjének fenntartását, a huligán megnyilvánulások megelőzését, meggátálását célozza. Nagyobb számú operatív és közrendvédelmi erőt vontunk össze, melynek elsődleges feladatul a részünkről ismert garázda, illetve hippie elemek, a feltűnően öltözött elhanyagolt külsejű, vagy már az előadás előtt hangoskodó fiatalok előzetes figyelmeztetését szabtuk meg.

Mindkét előadásra a jegyek két héttel korábban elvételben elkelték. A jegy nélkül maradtak az előadások előtt (kb. 200-300-an) a Kisstadion bejáratánál és a kerítések mentén csoportokba tömörülve agresszív magatartást tanúsítottak, hangoskodtak, igyekeztek a nézőtérre illegális úton bejutni, ezt azonban a rendezők és az odavezényelt rendőri erők megakadályozták.

Mind a délelőtti, mind a délutáni musor zavartalanul bonyolódott le. A beat zene hatására bekövetkező - már megszokott - üvöltéseken, sikításokon, füttyöléseken, ütemes rángatózásokon túl, az előadások alatt nagyobb csoport által szervezett rendbontás, rongálás, gyújtogatás, rakétafel lövés, stb. nem történt. A közönség az előadások befejezése után a nézőteret rendben elhagyta és az utcán sem következtek be - egy kivétellel - nagyobb arányú garázda megnyilvánulások a Rákóczi úton egy kb. 50 fős hangoskodó, az utat teljes szélességben elfoglaló csoportot kellett szétoszlatni: gumibot használat azonban ez alkalommal nem vált szükségessé. Egy másik csoport oszlatásánál - közvetlen a délutáni előadás után - a Baross tér közelében, a Thököly úton, egy-két személlyel szemben volt szükséges gumibotot használni, de a rend ott is gyorsan helyreállt (az úttesten haladókat kellett rendreutasítani).

Intézkedni általában csak kisebb jelentőségű esetekben kellett. Így: a délutáni musor után két kisebb csoport újságpapírból még a nézőtérre tüzet akart gyújtani, az előadásról távozóban egy fiatal a Thököly úton riasztópisztolyból lövéseket adott le, egy másik sörösüveggel világítótestet akart megrongálni. Előállítást kellett eszközölni egy, az előadáson igazolvány nélkül megjelent fiatal esetében, aki egy nagy kolomppal felszerelve, bőrkabátja hátán "SHUT UP" (Pofa be) felirattal jelent meg.

A rendezvényt kapcsolatosan 33 fiatalot igazoltattunk, 5 főt állítottunk elő, 3 személlyel szemben szabálysértési, másik hárommal szemben büntetőeljárás kezdeményeztünk, ötöt rendőrhatalomra irányítottuk.

Az előadáson megjelent fiatalok 60-70%-ának öltözéke rendes, megfelelő volt. A fennmaradó részben kirívó ruházatú (kopott, szakadt, piszkos farmernadrág, rikító színű bútorszövetből készült "öltöny", kifordított bekecs, keménykalap, stb.) személyekkel találkoztunk.

Tapasztaltuk azt is, hogy a tömegben egyes, feltűnő eleganciával öltözött, méltóságteljes viselkedésű hippie-galeri "főnökök" kitüntető üdvözlésként szájon csókolták a tagok egy részét (a tagok között ugyanekkor ez nem szokás).

Beat-misék.

Új jelenséggé vált a beatmisék szervezése. Ilyen "zenei áhítattal" először 1968. április közepén találkoztak a BRFK politikai nyomozó szervei.

Az I., Mátyás templomban, első alkalommal folyó év április 14-én, húsvét vasárnapján délelőtt 1 9 órakor, majd május 5-én szintén 1 9 órai kezdettel tartottak - szentmise keretében - ú. n. modern zenei áhítatot.

Dr. Tóth János kerületi esperes, a Mátyás templom apát-plébánosa elmondotta, hogy a május 5-ei, modern zenei áhítat, a húsvéti megismétlése volt. Elmondása szerint erre a Magyar és az Osztrák Televízió kérésére - a Magyar Rádió közreműködésével - került sor, ugyanis a május 5-ei, 1 -9-es mise teljes zenei és egyéb anyagát az osztrák TV felvette.

A május 5-ei zenei áhítat esetében - mint Tóth esperes elmondotta - az történt, hogy a szomszédos Szentháromság tér 1. sz. alatti kollégiumban délelőtt az Illés zenekar tartott koncertet, ahová azonban a viszonylag kis terem miatt sokan nem tudtak bejutni. Így azután az ott helyhez nem jutott fiatalok áttódultak a Mátyás templom modern zenei áhítatának meghallgatására.

Tóth János esperes közlése szerint templomukban (minden egyéb híresztelés ellenére) nem az Illés-zenekar, hanem a Mátyás templom ének- és zenekara működött közre, mindkét zenei áhítat alkalmával. A személyi összetétel tekintetében csupán annyi eltérés történt, hogy az Óbudai, illetve a Vörösvári úti plébánia énekkarának egy hegedülni, és egy gitározni tudó tagjával bővítették ki zenekarukat.

Az előadott zene szerzője Szilas Imre, akinek ilyen irányú szerzeményeivel most foglalkozik az OMCE. (Cecília Egyesület.)

Szilas Imre az egyházi zenét beat-ütemben dolgozta fel. Ezzel kapcsolatosan megjegyezte Tóth János, hogy a közeljövőben ún. Ruba-misé, azaz modern zenei feldolgozású néger katolikus áhítatot szeretnének előadni. Beszélt arról is, hogy értesülése szerint Pest-megyében, Erzsébet és Budakeszin is tartanak hasonló jellegű zenei áhítatokat, misék kertében.

A XVI. kerületben, református papi körök figyeltek fel arra, hogy a Mátyásföldi plébánia templomában Dr. Rajz Mihály plébános is próbálkozott zeneértő fiatalokkal modern zenét előadni, de ez ott botránnyba fulladt, mivel a fiatalok nem voltak hajlandók a fegyelmezett munkára és külön egyházzenei koncertet tartottak engedély nélkül (saját maguk részére) a mátyásföldi katolikus templomban, úgy, hogy végül a sekrestyés zavarta el őket.

A mátyásföldi plébánia egyházképviseletének tagjai is felháborodtak, hogy a fiatalok engedély nélküli koncertet rendeztek a templomban, és arra akarták rábeszélteni Rajz Mihály plébánost, hogy jelentse fel a fiatalokat a rendőrségen. Rajz Mihály azonban lebeszélte erről az egyházképviselet tagjait.

Az eddigi jelzések alapján felkészülhetünk arra, hogy a jövőben az egyházak részéről tágabb teret nyerhet a modern zenei áhítatok istentisztelet keretében történő megrendezése. Elsősorban a KISZ feladata lenne, megfelelő vonzó konkurenciát teremteni - úgy, hogy a fiatalok inkább a KISZ által rendezett koncerteket látogassák.

Az I. kerületi Tanács VB egyházügyi megbízottjának, Bánki László oktatási osztályvezető elvtársnak a Fővárosi Tanács egyházügyi előadója javasolta, hogy esetleg a Halászbástyán, vagy a Gellért-hegyi Ifjúsági Parkban, a Vár-kioszkban, akár az Illés-zenekar részvételével is, a Mátyás-templomi egyházi rendezvények idejére, helyes lenne modern zenei anyagú hangversenyeket rendezni.

A BRFK illetékes politikai nyomozói és a bünyügyi ifjúságvédelmi szervei továbbra is figyelemmel kísérik a beat-hippie jelenség egyházi vonatkozásait.

A beat-hippie jelenség egyéb megnyilvánulásai.

Az április hónapban és a május 1-jén tett intézkedéseink hatására csökkenő tendenciát mutatott a vasárnapokon a Duna-kanyarba kiránduló hippie fiatalok száma. Átlag 1000-1500 fiatal utazott hajóval Leányfalura, illetve Visegrádra. Rendbontást, csoportos garázda magatartás tanúsítását nem tapasztaltuk.

Májusban szerveink mintegy 50 gombjelvényt (ebből 26-án a Kisstadionban 15-öt) vontak be. Nagyrészt idegen nyelvű a legkülönbözőbb reklámcélokra készült vagy a hippie életvitelre felhívó tartalmúakkal (pl. "Hippie vagyok", "nekem mindegy", stb.) találkoztunk. Megjelentek a - nagyrészt egyedileg készített - magyar nyelven írt jelvények is pl.: "Szeretkezz, ne háborúzz". "Mit nézel", "Nem adom", stb.

Egyedi jelenség, de a legveszélyesebb tünetként kezelhető egy főiskolai hallgatótól lefoglalt "Mi keményebben próbálkozunk" magyar feliratú, az Egyesült Államokban készített jelvény. Eredetének tisztázása végett a BM. III/III. Csoportfőnökség illetékesével együtt folytattunk felderítést.

Az újabb jelvények tartalmukat, formájukat és jellegüket tekintve nemigen térnek el a korábbiaktól:

Május végére egyes kerületekben kezdtek elszaporodni a tüntetően egységes hajviseletű és öltözékű, főleg 17-22 éves fiatalok hippie csoportosulásai. Megfelelő eligazítás alapján a rendőri szervek - elsősorban a hippiek megismerése érdekében, valamint megelőző jellegű visszatartás céljából folyamatosan igazoltatják az ilyen fiatalokat, indokolt esetben, ha magatartásuk is kirívó, elő is állítják a toprongyos, elhanyagolt külsejű hippieket.

Így került sor ilyen hippie-csoport előállítására és igazoltatására a VII. kerületi Rendőrkapitányság járőre részéről május 30-án 22. 40 órakor.

L. F.([szül. hely] 1948. [a. neve], eladó, a Bp-i Zöldség-gyümölcs értékesítő Vállalatnál, Nagyvásártelep, 1967. V. 11-én garázdaság szabálysértése miatt 400 Ft pénzbüntetésben részesítve) Bp. XIV., Kerepesi út [házzám] sz.,

Címkék:

[Budapesti Rendőr-főkapitányság](#) ^[3]

[hippi-mozgalom](#) ^[4]

[BRFK](#) ^[5]

[beat zene](#) ^[6]

[beat-mise](#) ^[7]

[galeri](#) ^[8]

[beat-hippi jelenség](#) ^[9]

[„lbolya” eszpresszó](#) ^[10]

Kiadás: 1. évfolyam (2001) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_superman_hippik_es_a_tanacstalan_rendorok.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_superman_hippik_es_a_tanacstalan_rendorok.html

[2] https://www.archivnet.hu/./././galeria_pop.php%3Fga_id%3D90

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/budapesti-rendor-fokapitanysag>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/hippi-mozgalom>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/brfk>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/beat-zene>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/beat-mise>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/galeri>

[9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/beat-hippi-jelenseg>

[10] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lbolya-eszpresszo>